

(0138)

LA CAMPANA DE GRACIA

Son morts... pero encare menjan

(Dibuix de M. Moliné)

LA GRAN MORTA

R. I. P.

A l'últim hi ha petat. ¡Pobretal...

Després de un patir horrible y llarch, un patir d'anys y sigles enters, ha entregat l'ànima al Déu de la Historia, que ha de jutjar las sevas accions, pesant en las finas balansas de un criteri desapassionat, sos mèrits y sos defectes, sas virtuts y sos vicis, sas glorias y sos desastres.

Cap mort pot escapar-se de aquest judici suprém. Tots los pobles hi han passat al desaparèixer: los del Assia eixits del bressol de la civilització humana: los d'Europa que com Grecia y Roma sigueren hereus de las civilitzacions asiáticas... Ara, per fi, hi passarà Espanya, que ambicioná un dia ser la successora de las grandesas y 'l poder de la vella Roma.

Y 'ls pobles vius, que treballan y progressan; los pobles que han sabut acomodar los seus rganos vitals al ambient de la civilització moderna; los pobles forts y rics, lliures é independents, assistirán plens de interés á un acte que pot ser per e'ls una gran lliçó y una ensenyansa profitosa.

Marcas indelebles de las malalties que li han ocasionat la mort, se'n porta Espanya al fons de la sepultura.

Las violencias del absolutisme que s'empenyá en unificarla, cohibint sas forsas naturals y espontáneas, la feren molt desgraciada. Enlluernada ab los miratjes de una falsa grandesa, volgué extendre son poder per tot l'univers, sense medir avants las sevas forsas... y per tot allà ahont esperava glorias immortals, no hi trobá sino fracassos y desastres.

Regá ab la seva sanch una gran part de l'Europa, escapántseli de las mans, un á un, los inmensos dominis que possehia en lo continent. Y com si aixó sigüés encare poch, s'anava expandint, á l'altra part del Atlántich, copdiciosa de conquistar un mon verge, enmotllant en las formas de las sevas preocupacions incurables.

Espanya s'empenyá en ser lo bras dret de la Iglesia católica. Fanática fins á la ceguera y endurida fins á la crueltat, ab la creencia que alentava de ser ella la única cumplidora de una missió providencial, acabá per olvidar las més imperiosas exigencias de la vida terrena, pera fixarse tan sols en la veu enganyosa, qu'en sos deliris, creya venirli de las alturas, impulsantla á perseverar en sas quixotescas empresas, segura de obtenir per un prodigi del cel, la recompensa deguda á sos inmensos sacrificis.

Per aixó s'entregá per complert al predomini embrutidor de la teocracia, adorant ídols repugnants fets de cendra de las fogueras inquisitoriales amassada ab aygua beneita.

Tant y tant li envenenaren la sanch, tant y tant li enterboliren, la conciencia, que, á primers de sigle quan tractá de obrí 'ls ulls per primera volta á la llum espléndida de la llibertat emancipadora, per poch s'encega.

Y encare que s' rebate á la lluyta, frenética de atènyer lo lloch que li pertocava en lo concert dels pobles lliures y civilisats, la distancia que havia de recorre era tan inmensa, y 'ls obstacles que anavan sembrant

en son camí 'ls rabiosos partidaris del antich régimen, eran de tal naturalesa, que á cada punt s'havia d'entrebancar ab ells, deixant com á senyals de sos fracassos y caygudas bassals de sanch generosa, eixida de sas venas poch menos qu' escoladas.

¡Cóm podia adelantar en son camí portant á sobre 'l pes feixuch de una tradició secular de degradació y de servilisme!

Aixís, la major part dels seus esforços y dels seus heroismes resultavan completament frustrats. De poch li servia véncer en costosa lluyta campal als partidaris de la reacció, desde 'l moment que aquests, després de cada derrota lograven introduhir-se sùtilment com un aire inficionat en las regions del poder, empudegantho y descomponhentho tot ab la seva deletèrea influencia.

Totas las revolucions realitzadas á Espanya en lo que va de sigle han resultat completament estérils. La reacció, com el *revenant* d'Ibsen ha tornat á apareixer y á predominar, á despit del cambi de las generacions. Vicis ingénits, pecats dels progenitors, lepra hereditaria, la llei fatal de un atavisme indomable, veus' aquí lo que ha impossibilitat el compliment lògich dels fets revolucionaris, lo que ha mantingut cada dia mes inasequible la distancia enorme que 'ns separa de tots els pobles civilisats que desrollan las aptituts de son geni entre 'ls esplendors de la vida moderna.

Y quan ha vingut la catástrofe sobre una nació cordada, endarrerida y minada per tots els vicis, Espanya ha mort.

¡Ben morta está!...

La seva ànima ha volat á las regions de la Historia que ha de jutjarla; mes lo seu cos permaneix insepult.

Mireulo, espanyols, el cos de la vostra mare: mireulo, 'l cos de la gran morta. Mireulo si no 'us fa horror y pena contemplar l'espectacle horrendo de la descomposició de un ser de tots vosaltres tan volgut.

Una fermentació de apetits y concupiscencias han engendrat als cuchs qu'están devorantla. Un aixam de ratas y altrás alimanyas asquerosas els disputan la seva presa. Hi ha qui tem que se'n vaja á trossos si 'ls llops ó las hienas arriban á pegarhi caixalada.

Los corps afilerats li cantan las absoltas ab sos aspres eloqueigs interromputs de tant en tant per sos cops de bech sobre 'l cadávre. Aixís se cobran sos funeraris cantos.

Y sense una ma vigorosa qu'esquivi á aquest conjunt de repugnants bestiolas, empunyant la llei de higiene que avuy no pot sortir, perque totas las lleys están suspesas, s'está consumant la definitiva descomposició de la gran morta.

¿No hi haurá un' ànima misericordiosa que li dongui honrada sepultura?

P. K.

CONSELL D' ULTRATOMBA

Ab la qua entre las camas, els cabells mal pentinats, els ulls fora de las órbitas y 'ls lentes penjím penjám, don Francisco, 'l de la *daga*, s'acosta mitj tremolant al panteón hont reposa don Antón; se deixa anar de jonolls sobre l'arena, tira 'l barret á un costat y ab accent ple d'amargura comensa á descapdellar.

—Amich meu,—dix— perdoneume el pas que ara estich donant: ja sé que turbar la calma dels que reposan, no 's fa; mes son tants y tan tremendos els problemas y entrebanchs qu'en mon camí s'interposan, que no sabent hont buscar un trist raig de llum que 'm guíhi, acudeixo á vos, pensant que ab tot y las diferencias qu'en vida ens van separar, no us negaréu á donarme el vostre consell lleal.

— Cla y net: hi perdut la brújula, el timó se m'ha esberlat y fa días que no trobo la carta de navegar.

Me giro á la dreta; núvols: me tomo á l'esquerra; llamps: examino 'l davant; ricas: exploro 'l darrera; mar, un mar ab unas onadas tan cargoladas, tan grans, que ab un xich més que 's reinfín, una sola bastará per enviarme á mi y 'l barco tots plegats al botavant.

Tracto d'arreglá un conflicte, y com per art infernal me'n surten dos: m'apressuro á surgí aquests dos, y ¡zas! llavoras me'n surten quatre. No puch posá en lloch la mà que no 'm punxi; no puch móurem que no dongui un cop de cap; no puch concebí una idea que no se 'm torni un fracás.

Vos, que 'n tot foreu tan práctic; vos, l'home considerat com lo més llest y més *cuco* dels nostres temps; vos, que may vau saber qu'es arronsarse ni deixarse acoquinar, deume un bon consell, trayeume de dins del *berenjena* en que, potser per mas culpas, avuy dia 'm veig ficat.

Diguéme ¿per quinas vías podré sortirme del fanch? ¿Quina ha de ser ma conducta? ¿Qué haig de fer? Parléume clar.—

Sota la pesada llosa se sent un remor extrany com un cadavre que s'alsa per parlar ab comoditat.

—Cuytéu—torna á di en Silvela:— per favor, signeume franch. Sols en vos avuy confio; vostre talent m'ha de dar la solució del problema.

¿Qué haig de fer? —¿Qué? ¿Aixó no sabs?—

respon per fi la veu aspre de don Antón:— ¡si qu'estás atrassadot de noticias!

—No us en burléu, per pietat; deume un consell.

—¡Pobre Quico!

No tinch cor per allargar el teu torment més estona. ¿Sabs qué has de fer? Plegá 'l ram, tornárten á casa teva y no ficarte jamay en assumptos qu'en ta vida ¡en ta vida hi entendrás!

C. GUMÁ.

LAS ECONOMÍAS

Econo.... nostras; pero no econo.... sevas.

Retallant poch y simulant molt, en Villaverde 'ns ha pintat una cigonya que, segons ell, val la friolera de 61 milions de pessetas. ¿Y encare no 'ns entussiamém davant de aqueixa pintura portentosa?

Si, senyors, portentosa, perque resulta que fins rebaixant aquests 61 milions del pressupost de gastos, no 's rebaixa ni una pesseta dels sacrificis inmensos que s'exigixen al país pera cubrir lo pressupost d'ingressos. lo qual vol dir, parlant en plata, que las xifras 61.000.000 y 0 son una mateixa cosa, segons las matemáticas sublimes de aquest govern compost de sofistas y sopistas.

De manera que las tals economías, ja que cap alivio reportan al contribuyent, hem de creure, piadosament pensant, que no son altra cosa que una ficció pera enlluernar als tontos.

Peró á Espanya de tontos ja casi no 'n hi han. Un dels pochos serveys que ha prestat en Silvela á la nació ha sigut el d'espavilar á molta gent que avants semblava que dormia. De aquí aquest afany de tothom en voler saber la manera com s'han d'invertir los recursos del Estat.

Y tothom veu desde 'l primer moment, que no 's tocan els gastos inútils, ni 'ls perjudicials; que no 's merman gens ni mica las grans prebendas, ni las gangas escandalosas, y que en cambi lo poch que realment s'economisa recau en serveys de utilitat manifesta.

Aixís las classes passivas qual racció total queda rebaixada en apariència, á la llarga 'ns vindrán á costar mes caras que

fins avuy. Perque confiant, com se pretén, aquest servey á certas societats de seguros resultarà que si bé s'inclourá en lo pressupost una suma inferior á la d'ara, aquesta suma hi anirà compresa major número d'anys, que si 's pagués per mentres durés la vida dels favorecuts. Es á dir: la nació satisfará dos partidas, en lloch de una: la pensió dels passius, y 'ls beneficis de la societat de seguros. De miracles aixís tothom sab ferne, y no á tothom el fan ministre.

En quant á las retalladas reals y efectivas pesan exclusivament sobre serveys tan útils com el de Correus y Telégrafos,

que ben montats podrien ser un manantial de ingressos; sobre las obras públics, tan necessaries en una nació tan endarrerida com la nostra; sobre la ensenyansa, si bé aixó ja s'ha ab segons fins, ó siga ab l'idea de que las congregacions religioses s'aprofitin de la supressió de certs establiments oficials quedant aixís en disposició de atrofiar mes y mes lo cervell de la joventut; y, en fi, sobre la beneficencia pública, arrebatant á molts desventurats lo miserable ausili á que tenen dret en sa desgracia.

Mentres no s'corretjeix cap vici, ni s'posa coto á cap despilfarro, ni s'reorganisa cap servey baix un peu de serietat y verdadera economia, se castigan gastos reproductius uns, indispensables els altres, en una forma tan escandalosa com perturbadora, tan injusta com desconsiderada.

No es aixó lo que demana el país... Y com no es aixó lo que vol, ni hi passarà.

Ja cal que las Corts s'hi mirin bé ans de prestar la seva aquiescencia á uns plans tan desgabellats que poden ser causa de tremendas perturbacions.

Lo país no creu en aquests homes ineptes y barruts, mistificadors de mena, y p'ls quals lo gobernar no consisteix en altre cosa qu'en la continuació de aqueix etern tiberi que ja fa temps hauria de haverse acabat. Lo país vol que s'rompin los motllos vells y que s'fassi taula rasa ab tanta ineptitud, y ab tanta perfidia. Lo país ansia un régimen de llealtat, de sinceritat y de respecte á sos lligitims interessos.

Y si 'ls que s'empenyan en gobernarlo no li poden donar, que se'n vajan, per que si no se'n van á las bonas será per ells cent mil vegadas pitjor.

Calculin sino quins serán los efectes de la campanya de opinió que avuy tot just s'inicia, l'dia que prengui las degudas proporcions en rahó directa á la seva insensata resistencia!

J. R. R.

REPOSA EN PAU

¡Ets mort, ben mort! Insults y fuetadas ja no fan estremeir la teva pell; ton color groch-terros, tas mans entercas y tos ulls entelats y mitj oberts, demostren qu'en tas venas no hi circula ta sanch ans tan ardent.

¡Ets mort, ben mort! Per sobre teu revolant aflant els unglots y els negres bechs uns corpe qu'esperan l' hora d'arrencar els pellinchs de ton cos fret.

Ja s'arramban á tú per devorarte tota mena de verms, y creixen á ton vol arsos y ortigas foradante la pell.

¡Ets mort, ben mort! Ben aviat tos ossos per la terra y l'herbám serán cuberts, y quan els pobles lliures passin pel damunt teu escupiran ab fástich puig sols aixó s'mereix qui deixá que un grapat de gent indigna embrutis son cervell, ensopis sa conciencia y estafés sos diners, sense fe un acte de viril protesta, sens aisarse indignat, enérgich, ferm per traures del demunt als que l'vexavan ó en la lluyta morí com un valent.

¡Ets mort, ben mort! Els teu butxins ja ballan un ball-rodó infernal al voltant teu, celebrant son triomf y preparantse per fer ab sa despullas-el seu festí darrer.

Ja no queda ni un átom d'esperansa de que pugas may més alsart' potent verqua l'embratiment que t'pren la vida ja no té humá remey, ni es fácil la vinguda d'altre Cristo que t'eridi ab ferma veu el mágich surge et ambula que á Llátzer revisqué.

JEPH DE JESPU.

qué'n diria de cosas, si no hi haqués la censura!...

Pero hi ha censura previa, y me las haig de guardar dintre del pap porque ja es sabut que ni ab la mirada, ni ab la mímica, ni de cap manera, pot suplir lo periodista las forsadas deficiencias de la ploma.

Mariners obligats á navegar en una mar alborotada y plena de es-

culls traidors som los periodistas en las circunstancias adversas qu'estém atravessant.

No 'ns queda, donchs, altre remey que capejar lo temporal desfet esperant l' hora de que renaixi la bonansa, afiansada pel viu esclat del sol de la llibertat de imprenta.

**

Tot aixó vol dir, que may com avuy necessitem de la benevolencia dels nostres estimats lectors, si no podém servirlos conforme voldríam 'ls plats qu'ells apeteixen.

Apart de que se'ns ha prohibit l'us de certas especies y de determinats condiments, lo qual ens impossibilita totalment de prepararlos, ens succeheix que treballém cohibits y sempre ab la por al cos. Pensin que avants de que surtin á taula aqueixos plats únichs que ab tantas penas logréim confeccionar, la censura hi pega cullerada y 'ls paladeja, y si no li están conformes els aygualaix ó bé 'ns mana retirarlos.

Aixís donchs, de tot lo que 'ls servím, prénguinne la bona voluntat... y sobre tot ¡tinguin compassió de nosaltres!

Tot en aquest mon té la seva compensació.

De manera que si avuy «certas cosas no s'poden dir,» ni ara ni may «certs fets podrán evitarse.»

¡Y váyase lo uno por lo otro!—com deya aquell filósop que sempre estava content.

Que la situació actual no s'pot aguantar, tothom n'está convenut, y tothom la dona per morta.

¡Pero quí vindrá després? Se parla de'n Sagasta, del duch de Tetuán, de'n Pidal, de'n Martínez Campos... Los mateixos pegats de sempre: pegats esbravats, sense virtut, sense eficacia. Tots ells, junts y á solas han produhit la ruína del país, y no tenen autoritat, ni prestigi, ni aptitud pera remediare los mals immensos que li han causat. Ells mateixos ho han de sentir aixís.

Espanya vol gent nova y an'fí nous procediments... y no podrá menos de obtenir lo que tant necessita, si al efecte emplea, com sembla qu'está disposada á ferho, todas las energías de la seva voluntat.

¡Y ay de quí intenti oposarse á l'empena de una corrent tan avassalladora!...

En la impossibilitat de donar, ni per extracte, las sessions de Corts, en las quals s'está tractant ab amplitud la qüestió de Barcelona, 'ls recomano que no deixin de má la premsa diaria que se'n ocupa, ab alguna extensió.

Dels atachs formidables de las oposicions, se pot ben dir que no tenen volta de fulla.

Y en quant á las respostas del gobernar, es necessari reconeixer que may son mes débils els poders públics que quan no tenen rahó, s'empenyan en llansar bravatas y en sostenir un estat de forsa que al últim se gira sempre en contra d'ells mateixos.

Se nota que dissentint radicalment dels rotatius de Madrid, la major part de la premsa periódica del resto d'Espanya mira ab extraordinaria simpatía las aspiracions honradas y genuinament espanyolas de la terra catalana.

Aquest fet confirma plenament la nostra creencia, de que Catalunya que tants títuls té á exercir una influencia poderosa en los destins d'Espanya, ha de conseguir lo que no conseguiria may aislantse en un egoisme insensat. Catalunya será, porque pot y deu, la regeneradora de la nació, sustituhint un régimen de corrupció y de immoralitat y de ineptitud y de ruina, per un nou estat de cosas basat en lo progrés, la serietat, l'honradés y l'traball.

Deya un telegrama de Madrid, fetxat lo día hui.

«El ministre de la Governació ha repetit serán entregats als jutjes militars com sediciosos, els contribuyents morosos que fassan resistencia á la forsa pública ab agressió.

«Los contribuyents que no paguin l'impost ni cometin acte de agressió contra la forsa pública serán jutjats pels tribunals ordinaris.

¡Quina tenacitat la de'n Silvea mantenintse en lo poder contra vent y marejada!

MORTS OLVIDATS

Desespero de las víctimas dels desastres de Cavite y Santiago, al veure que ningú's recordi d'ells.

Be ho ha de coneixer que li falta 'l terreno per sostenir-se y hasta l' ayre per respirar, pero no per aixó abandona la deria de fernos felissos á pesar nostre.

A lo menos fes el favor de dirnos que s' ha de fer aquí á Espanya per treure á un govern impopular ab el qual ningú, enterament ningú hi te la més mínima confiança.

Una de las primeras disposicions que ha sotmés en Silvela á l' aprobació de las Corts, ha sigut la reforma de determinats articles del Códich penal, sometent á la premsa periódica á la jurisdicció de guerra.

Es, donchs, precís donarli las gracias per las delicadas atencions que 'ns demostra.

Lo que fa es afeytarnos á pel y á repel.
Y ab sabre.

No ab altra idea que la de engatussar als obrers, prepara 'l govern una ley sobre 'ls accidents del treball.

Ja veurán com per molt que s' esforsí, no farán els conservadors ni la meytat de lo que en aquest particular ha fet la República francesa.

Ja diu el ditxo que l' olm no pot donar peras.

Las verdaderas milloras pera la classe obrera no s' obtindrán á Espanya fins que garantissantse l' exercici de tots els drets polítichs, pugan exercir los treballadors, per sí mateixos, la influencia llegítima que 'ls atany en todas las corporacions públicas.

No hi ha sino una manera de construir un edifici y es comensarlo pels fonaments.

CARTAS DE FORA.—*Santa Cristina d' Aro.*—La supresió del matadero realizada pel cacich Joan y sos companys mártirs, católics, apostólics y balansas falsas ha fet enrahonar molt. Se creu que 'ls carnicers de Sant Feliu 'ls deuen haver convensut ab uns quants arguments molt persuasius. Dias enera va ser decomisada la carn que hi havia en una casa, y fou entregada al hospital de Sant Feliu, com si en aquest poble no hi hagués pobres. Pero ¡qué s' hi farà! *Noblesa obliga.*

Prulláns.—Ab motiu de la visita que vá fer al poble 'l cardenal Casanyas, la Junta del caciquisme s' vá volguer lluhir. Aixís l' arcalde s' havia aprés de memoria una composició en vers de dotze ratllas que li havia escrit expressament un misionista, y quan va ser á l' hora de dir-la s' vá quedar que no li volgué rajar de cap manera. Sort que portava l' paper y vá sortir de apuros llegintlo. Lo mateix li succedí á un regidor ab un discurs de salutació que li havia escrit el notari: també l' hagué de confegir. Molt satisfet haurá quedat el bisbe de la Seu devant de *aqueixas autoritats tan enllustradas*, y fins crech que haurá donat l' enhorabona al ensotanat que tant vá treballar per ferlas elegir, exercint la seva influencia sobre las donas que acuden al confesionari. També 'l mestre y secretari municipal á la vegada deu estar molt orgullós de haver tret uns deixebles tan lluhits. Lo que dirán tots ells: «Ruehs hi haja, que mentres no 'n faltin, anirém á caball».

Sitjes.—Desde que hi ha missions hem sortit á rabó de tres sermons diaris: y per cert que 'ls predicaires han tocat todas las teclas: han tocat á las noyas que llegeixen novelas y van al ball y s' han extés llargament sobre las casadas que fan cosas lletjas. Creguin que n' hem sortit molt edificats, y que may tindrem prou boca per alabar á alguns regidors carcas per las manifestacions públicas que han fet ab motiu de l' estancia aquí de tan sants varóns. Una nota cómica. Predicava l' altre dia un d' ells, y com siga que sentís gran enrahonament cap á la porta del carrer, ab ven ayrada cridá que callessin, perque allí no era lloch de xarrar. Y ¡oh sorpresa! els que acabavan de ser objecte de aquell reny eran el rector de la casa y 'l concejal conegut per Tribulacions que feyan petar la claca. Passan uns cassos que n' hi ha per llogarhi cadiras.

¡JUSTICIA!

«Serán también sometidos á Consejo de Guerra: ... Los autores de atentado contra los depósitos de agua...»

(Del bando del General.)

—¡Senyor jutje!

—¿Qué ha passat?

—Fassi 'l favor d' ampararme.

Aquest home que vé ab mí zel veu? va dar-me paraula de casament, y ara 'l murri apoyantse en la camándula de que 'ls negocis van mal, torna enera, se 'm retracta y 'm diu que no 's veu ab cor de posarse la casaca.

—Filleta, cregui que ho sento, pues minyona tan barbiana no mereix semblant sofoco; pero, respecte á ampararla, ¿qué hi puch fer, pobre de mí? Aquesta mena de faltas, el ram de Guerra no té facultat per castigarlas.

—Ja ho sé; pero es que 'l grandísim á més, com dich, de plantarme, ha realisat un delict.

—¿N' está ben segura?

—Vaya!

Figuris: ara aquí á baix tranquilament jo acabava d' omplí 'l canti, quan l' he vist y l' he emprés. Com pot pensarse, hem parlat del nostre assumpto: li he dit qu' era una poca l'atxa, que no tenia decoro,

que si no 's determinava á cumplirme lo promés li desfaria la cara, y ell llavoras, no sé cóm, m' ha dat una revolada y ab el gesto m' ha trencat el canti.

—Bé, ¿y qué més?

—¡Y ara!

¡Es bó! ¿Qué més hi ha d' haver? Que se li ha de formar causa davant del Consell de Guerra.

—¿Pero per qué?

—No ho acaba de sentir? Perque ha malmés un canti: la cosa es clara. Qui d' aygua espatllí un dipòsit seri, segons la ley canta, somés á un Consell de Guerra.

—Pero...

—¿Pero qué? ¡Ay caramba!

Un canti, gran ó petit, ¿no es també un dipòsit d' aygua?

C. GUMÀ.

LA QÜESTIÓ DEL TRANSVAAL

Decididament la fortuna ha girat l' espatlla als inglesos, els quals no han lograt resistir la formidable empena dels transvalians y orangistas. Talment sembla reproduhirse la faula bíblica de Davit derribant de una pedrada al gegant Goliath. Dos nacions débils per sa petita extensió territorial y pel número reduhit de sos habitants, han conseguit posar lo peu al coll del major imperi del Univers. ¡Lo qué pot l' entusiasme y l' amor á la independéncia de la patria!

En los encontorns de Ladysmith, important població situada al cor de la colonia británica del Nathal, ha tingut lloch lo coronament de un strevidísim moviment ofensiu realisat pels boers. Lo general inglés White, després de veure's acorralat, ha sofert una terrible derrota. Batallons enters s' han hagut de rendir á mercé dels vencedors: els quals s' han fet amos de un poderós material de guerra. La plassa está á punt de caure. Tant en los preparatius com en l' acte de la batalla han demostrat els boers una superioritat que 'ls inglesos no se l' havian may imaginada. Es gran la consternació que va esclatar á Inglaterra, al rebres la notícia de aquest inmens desastre.

Ara falta veure l' determini que préu aquell govern: l' envió de noves foras es cosa que vol molt temps, y no dona ja seguretats als que imaginavan que las que allí tenia Inglaterra bastavan pera aguantar lo primer cop. En tot cas haurá de ferse un esfor extraordinari, colossal, y aixís y tot difícilment l' orgull inglés logrará reposarse de la terrible humillació que acaba de sufrir.

Per la seva part els vencedors no s' adormiran sobre 'ls llorers, sent d' esperar que sabrán treure un gran profit del efecte moral de la seva victoria. No está tan ben trabat 'l imperi británich del Africa del Sud, que no 's puga reproduhir á l' hora mes inesperada alguna cosa parecida á l' emancipació de l' America del Nort. Joubert y Krüger bé podrián emular á Washington, creant allí una poderosa confederació republicana.

En aquest cas, Inglaterra sufriria una ferida mortal, perque son molts els pobles per ella dominats, que haurían aprés dels boers la manera de derribar al colós.

Tot aixó de moment podrán ser caborias fillas de un optimisme mes ó menos justificat; pero lo que no admet duptes, es que 'ls boers ens acaban de donar á nosaltres especialment una gran ensenyansa, que per desgracia ja no som á temps pera aprofitarla. Fixinse sino en que sense esperar á que 'ls inglesos acabessin de completar los seus medis de atach, á penas se vejeren amenassats per la concentració de tropas á la frontera, ne feren d' ella un *cassus belli*, y 's llansaren á la guerra á la desesperada.

¿Qué hauria passat si Espanya, desde 'l principi de la insurrecció cubana, s' hagués quadrat davant dels Estats Units, opositantse á que continuessin prestant ausilis als insurrectes? Pitjor que ara, no n' hauriam sortit pas. Lluny de ferho aixís ens imposarem dos anys y pico de inmensos sacrificis fins arribar al agotament, y donarem als nostres enemichs aquests mateixos dos anys y pico de temps pera prepararse á la segura.

De fixo que ni Krüger, ni Joubert, aquests homes humils sortits del poble, simples negociants en temps de pau, haurían incorregut en l' estúpíd insigne de que donaren probas els nostres encopetats estadistas y 'ls nostres generals.

R.

EPITAFIS

Embolcallat ab son programa inédit tant *baril* com exténs, víctima d' una forta *economitis* que ab pocas horas l' enviá á passeig; en la fossa d' *inútils*, fá 'l etern somni l' home més expert, que de ranxero vá arribá á ministre... *Cristians*, pregunen per ell.

Jeu aquí el polissón Bristas, home lleig, pró decidit, mori 'l pobre d' un enfi de sellos catalanistas.

ERRAT.

—Córda't be l' americana y busca un municipal.

—¿Que vols dí?

—Veig un panteón qu' hi reposa un concejal.

Aquí nú de pel á pel hi jau un pobre infelis. —Treute la gorra Manel que representa el país.

Jau aquí un soldat valent que mori per la nació: tothom passa indiferent perque fou carn de canó. En cambi deu mil á l' hora ploran allá ab desespero. ¿Qui será que tant se plora? —Ja t' ho pots pensá: un torero.

ANTÓN DEL SINGLOT.

Un alcalde molt barrut, que mogué gran enrenou jau aquí...

¡Casualitat! te 'l ninxo seixanta nou.

FIDEL DELFI.

UN CARRER SENSE SORTIDA

SOMNI MACÁBRICH

Quan el vaig veure, reynava una llum fantástica que no era la del sol, ni de la lluna ni de cap dels molts medis artificials que s' usan: ni la del gas, ni la del acetileno, ni la eléctrica... Era una llum vaga, incerta, de tons amoratats y transparents pero de una transparencia extranya... Era en una paraula la llum dels somnis.

Y ell l' home de la barba partida, dels lentes á caball del nas, de la mirada petulant, de la daga cenyida al cos, qual empunyadura acariciava sempre ab sa má dreta, com si d' ella s' refies pera resoldre todas las dificultats que poguessen oferirseli; ell, estava indecis, ns sabent quin rumbo pendre, en mitj de aquell desert sense limits, sense accidents, monótono com la planuria de la mar en horas de calma morta.

En vá escrutava l' horizó: en vá, imaginantse tal volta haver trobat una ruta, adelantava uns quants passos; ben promte 'ls desfeya, vacilant, neguitós, amarat de una suor freda, que li anava regalimant pel rostre gota á gota, donantli un aspecte que inspirava verdadera llástima.

De repent veyá condensarse davant seu, allá en lo cel, un grop de núvols extranys que anavan prenent una forma monstraosa d' espectre. En aqueixa aparició reconeixia desseguida al seu enemich, al que un dia l' expulsá del costat seu, cansat de aguantar las sevas impertinencias. Dos flamas fosforescents, de color de llampech brillavan en lo punt del rostre del espectre que corresponia als ulls, y al fulgor de aqueixas miradas esferehidoras responia al punt un terretremol cavernós, ab entonacions de tró y vibracions de riatllada sarcástica.

L' espectre 's reya d' ell; dels seus tanteigs inútils, de las sevas vacilacions ridiculas, de aquell divagar continuu, que no anava en lloch, sino á demostrar que l' home de la daga que tant havia presumit sempre de un talent extraordinari y de una intenció maquiavélica, una vegada posat á prova resultava ser un xanfís, un ningú, un pobre diable!

***

Tot d' una l' escena cambia com per art de magia.

Lo desert inmens de horisóns ilimitat s' ha convertit en un vulgar carrer de casas, ab sas botigas y sos pisos arrenjarats en formació incorrecta. Amplia á l' entrada se vá extrenyent per graus, á mida que s' allarga.

L' home de la daga s' hi ha ficat y avansa resoltament, ab ayre de triunfo, com si desafies als que 'l motejavan de vacilant y de indecis, de impotent y caga-duptes.

—Ara ho veurán si vacilo,—diu ab orgull satánich, y vá marxant carrer amunt, com impelit per una forsa extranya. Ha prés l' embestida y está fermament resolt á no deturar-se y á no recular per res.

A cada pas troba un nou obstacle, y ell els salva ó els atropella. Pedras disposats en forma de taulas de la ley se li presentan al davant plenas de inscripciones que si s' detenís á llegirlas, li refrescarían la memoria, inculcantli sabis y profitosos concells y obrint lo seu esperit á la cautela. Mes ell dedenya aqueixas salvadoras prescripciones y quan no las derriba de una puntada de peu, las trepitja, encés de rabia.

—Ara veurán si soch un home enérgic!—exclama ¡ab ún to de insensatés verament brutal!

Y avant sempre... ¿Qui parla de retrocedir?

Lo carrer cada cop mes estrech... las botigas se van tancant ab estrepit; de tots los balcóns surten veus amenassadoras que forman juntas un inmens clamor de protesta.

Y ell anunt, desafiántho tot, resolt á arribar, siga com siga, costi lo que costi al extrém de aquella via que s' ha anat tornant un estrech carreró, pel qual ja casi bé li es impossible l' pas. Se diria que las parets laterals tendeixan á ajuntarse per ofegarho.

—Recula, insensat: encare hi ets á temps!—li diu una veu caritativa, que ressona entre l' aldarul de crits y de xiulets.

—May de la vida!—respon ell.—Si reculava dirían que vacilo... dirían que careixo d' energia. Vull arribar fins al cap-de-vall.

Y per fi hi arriba. Al cap-de-vall se troba ab una paret alta, imensa, macissa, completament llisa. Lo carrer no tenia sortida.

Y contra aqueixa paret se debat, mentres las laterals perden todas las oberturas y 's tornan llisas com l' altre, y perdarrera se 'n aixeca un'altra llisa aixís mateix, y per dalt cau com una tapadora, un sostre que l' deixa completament aparedat.

Aposento tenebrós, ab apariencia de masmorra, ofereix per la part de fora l' aspecte de un ninxo de cementiri. Regna un espay de silenci esgarriós...

Mes tot d' una ¡Clach! Clach! Clach!... se sent el retruch de una clepsa humana, que 's debat ab violencia, copejant l' envá del ninxo.

La remor de aquests cops esferehidoros vá despertarme.

Tal es lo somni que vaig tenir la nit dels Morts de l' any de desgracia de 1899.

P. DEL O.

LUTO NACIONAL (per J. LLUÍS PELLICER.)

El mundo unánime contempla atónito la desesperación épica por la pérdida del *Guerrita*.

PL

CELEBRITATS PEGUISSAIRES ARRI, POCH Ó MOLT ESPANYOLAS

CALOMARDE

Tothom va comprenent la immensa forsa que representa la classe treballadora, y aixis no es extrany que 's vegi constantment sollicitat el seu concurs, ja siga pera el benefici d' un partit polítich determinat, ja pera fer-lo servir de mingo pera tirar contra un altre element qualsevol.

ab un objectiu determinat, tots los mohiments que poden atansarlo a la consecució de sos ideals.

La vella societat edificada sobre uns fonaments de odiosos privilegis y estúpides preocupacions, sostinguda per ambicions desenfrenadas y egoismes desatentats, y reforsada constantment pels desertors de las honradas filas, está amenassada de mort.

La tasca de la classe treballadora deu consistir actualment en organitzar-se é instruir-se. La organizació la farà forta; la instrucció la farà conscient; y mentres no tingui aquestas dugas qualitats no pot pensar en emanciparse.

Mentres tant son deber y son interés está en ajudar a tothom qu' ensorri, tenint en compte sempre que al derribo d' un edifici hi contribuïx mes el que arranca de una a una las pedras del cim, que 'l que pega cops de cap de boig als sócols.

Val mes que mani 'l capital productor que 'l privilegi de rrotxador. Quan imperi 'l primer caldrá sols procurar 'l abolicció d' aquesta paraula capital sustituhintla de noms y de fets per la paraula element. El pervindre ha d' ésser y será per qui treballi, entenentse ben bé que tant ho fa la formiga arrastrant ab sas potetas una brossa de blat com 'l elefant treginant una torre en sas espallia.

Ensorrar, ensorrar sempre; pero ab método, aprofitant lo bo que 's puga, y edificant al mateix temps, es la feyna a que han de dedicar totas sas énergias els obrers! El materialista nostre pa de cada dia estará assegurat quan cuidém ben bé del nostre jo de tota la dia y qui sab si de mes enllá. Si els obrers no volen ésser eternament máquines deuen procurar ser humans, y aixis ab ma ferma y cop cert er ensorran lo anacrónich é injust pera aixecar lo nou y just, destruhint fanatismes pera crear sentiments religiosos, abolint lleys escrites pera fer sentir altruistas debers, y fent del treball de cada un 'l únich capital de tothom.

Quan el poble treballador deixi d' ésser una forsa cega, tenint com té sempre rahó fins en sos desvaris, será verdaderament irresistible y caldrá sols que vulga pera que desaparegui tot lo que no siga just y rahonable.

Mentres aixó esperém es precís ajudar a tot lo que signifiqui un avens ó una ventatja, porque posats en el camí de la victoria, un alto es un retrocés, y ens hem d' atendre a la locució nostra que diu; ¡Arri, poch ó molt!

JEPH DE JESPIUS.

¿QUÉ ES LA MORT?

UNA DOTZENA D' OPINIÓNS

La Mort a molts entristeix y a mí casi bé 'm fa riure. ¿Morint no 's va al altre mon? Donchs mori es cambiar de viure.

(Un escéptich)

Preguntéu qu' es la Mort? Prou, desseguida; es la darrera carta de la vida.

(Un jugador)

De la Mort per cap motiu puch dirne ni mal ni be; segons mon pensar es ré, puig sent viu, tothom ja 'm diu lo que ab ella tinch de sé.

(Un calavera)

LO CONDE D' ESPANYA

La Mort segons mon paré es del mon un desembrás perque 'ls que venen detrás hi pugan tots capigué.

(Un tranquil)

¡Oh Mort! ¡Oh dolxa Mort! Ab desitj ver mon cor t' está esperant! l' ánima 't voll Tú ets tota ma alegría, y lo consol de deixar aquest mon vil y rastrer!

(Un romántich)

Per mí es la millor amiga, ni un sol moment m' ha deixat, per tot arreu allá 'hont vagi sempre es d' ella acompanyat.

(Un metje)

La Mort si tinch de ser franch, es un puro del estanch.

(Un fumador.)

Qu' es la Mort? No 'm feu distreure! Pe'l qui estima 'l treballá es l' amo millor que hi ha: tot lo dia deixá jeure.

(Un gandul.)

Ella mata sens mirar gran ni xich, home ni dona, no hi ha al mon una persona que d' ella pugui escapar. Te tanta afició a matar que asseguro en bona fé, que ab ver afany y dalé déu figurá en lo partit de nostre gefe benehit lo gran R... uch Carlos seté.

(Un carlí.)

La Mort a la tasca 'm crida y 'm dona forsa y dalit

LO GENERAL ZAPATERO

per treballar; mes ben dit: a mí la mort m' es la vida.

(Un sepulturero.)

La Mort ab lo seu trasbals, que 'us en fa guanyar de rals!

(Un capellá.)

La Mort? No sé que déu sé quan ne sigui ja ho diré.

(Un servidor.)

JOSEPH PUJADAS TRUCH.

Á CAN GARLANDA

Entendres, no s' han entés en sa vida; però desgabell com el que avuy se ven a can Garlanda no crech que may s' hi hagués vist.

La quitxalla agafa la Constitució y passa 'l dia arrencantne trossos.

—¡Jo vull aquest full!
—¡Jo vull aquest altre!
—¡Deixume'n tallá aquest bossi d' aquí dalt!
—¡A mí aquest bossi d' aquí baix!

Y tallant, arrencant y estripant, han posat la Constitució de tal modo, que no hi ha per hont agafarla.

De prompte 's dedican tots ells a fer el valent.

—¡Aquí nosaltres som els més guapos, y al vehí que s' atreveixi a duptarho li farém aixó y alló y lo de més enllá!

El porter no pot veurels. Sempre entrant y sortint, sempre pujant y baixant l' escala, empastifanth tot y estirant las campanetas dels altres pisos.

—¿Volen fer el favor de no moure tanta saragata?—els diu tres ó quatre vegadas al dia.

—No, senyor—li respon invariablement el Garlanda gran:—

la nostra dignitat no 'ns permet admetre imposicions de cap género.—

A can Garlanda dels avisos, indicacions, recordatoris, fins de las súplicas, ne dihuen imposicions.

D' un mes a aquesta part continuament els están arribant tios, que no se sab si son postissos ó qué.

Y de la mateixa manera que arriban se 'n van: sempre d' amagototis.

—¿El tio Camilo?—pregunta algú trucant a la porta.

—El tio Camilo no hi es: ara tenim el tio Marcalo.

Vé un' altra visita.

—¿El tio Bledas?

—No hi ha sinó 'l tio Torrananas.

Es un moviment que mareja.

Els asseguran que aquestos tios van a la casa ab l' intenció de donarlos consells; pero, per lo que desde 'l replá se sent, los tals consells no 'ls resultan.

Devegadas discuteixen sobre si han de fer economias ó no. —Lo qu' es jo—diu un d' ells—no economisaría res. ¿Que n' acabariam? ¿Seriam més pobres ni mes ríchs?

—Es que la gent...—fa 'l Garlanda gran, per dir alguna cosa.

—La gent que 's cuydi d' ella!—salta 'l xich ab posat de rabia:—la nostra dignitat....

Y dignitat per aquí, dignitat per allá, la discussió acaba tan dignament, que 's determina fer veure que s' economisa molt, encare qu' en el fondo no s' economisí un céntim.

Tractar ab ells, es lo mateix que no tractar ab ningú. Fa algún temps, ab el que 'ls porta 'l pa, se van comprometre a donarli no sé qué.

—¿Quedém aixis?—sembla que va dirlos l' home del pa, confiant en la seva paraula.

—Lo dit, dit. No tinguéu pór.

Pero veient que passavan dias y dias, y senmanas y mesos y 'l tracte no 's cumplia, l' home va cridarlos el quién viva.

—¿Y alló?

Els de can Garlanda s' apressuraren a fer el pagés.

—¿Qué, alló?

—Alló que 'm van prometre.

—¡Ah!... Va ser una broma, enrahonar per enrahonar....

¡Qui 'n fa cas d' aquestas cosas!— Y aneuos al detrás ab un fluviol sonant.

Per ells la vida es una juerga, el dia un xeflis, la nit un tiberi y 'l mon un fandango.

¿Hi ha toros? ¡Als toros!

¿Hi ha carreras? ¡Al hipódromo!

¿Hi ha partit? ¡Al frontón!

¿Tocan a cobrar? ¡Se cobra!

¿Tocan a pagar? ¡Que passin un altre dia!

Naturalment, com aixó no pot durar, no tindria res d' extrany que a l' hora menos pensada 'ls Garlandas rebessin el desahuci.

Es impossible que ni l' amo de la casa, ni 'ls vehins, ni 'l porter, ni 'l municipal de punt, ni 'l arcalde de barri aguantin gayre temps mes una familia tan escandalosa.

A. MARCH.

FUNERARIAS

¿Quína gracia 'm fan las tombas ahont hi há escrit: «Descansa en pau!» sabent que descansá en guerra no sería descansar!

T' he comprat una corona porque 'ls vius parlin de mí. Com que 'm costa tres pessetas he robat tres pans als fills.

Una creu, una corona, y un nom esborrat pel temps. ¡Ves el teu orgull en vida quína fi ha tingut de fer!

J. PUIG CASSANYAS.

NARVÁEZ

GONZÁLEZ-BRABO

(Se continuará)

DÓ DE DESACERT

Ja sabém que aixó es tirarnos terra als ulls, pero no podém ocultarho: si aquets dias volen riure de debó, llegeixin la premsa de Madrit. ¡Qué compón la gracia de LA CAMPANA ab la que actualment están vessant los rotatius de la coronada villa! Barcelona, per ells, es lo mateix que la ciutat de Pekin. No sols per lo desconeçguda, sinó pel gran número de xinos que aquí habitan.

De que 'ns consideran xinos, n'es bona proba el caudal de guatllas que pretenen fernes empassar. Y en quant á ser la ciutat comtal una població desconeguda, no hi ha més que mirar l' empenyo y sollicitut que posan en descobrir-la y l' estol d' exploradors que ab aquest objecte ens han enviat.

Y que no es escassa la feyna que fins al present portan realitzada.

Un d' aquests exploradors declara que aixó del regionalisme no es cosa de cuidado. ¿Cóm ho sab? Molt senzillament: l' home ha fet una visita á *La Banyà*, y allí li han dit que pot dormir tranquil, qu' ells no pensan en res més qu' en divertir-se y treballar y que 'l qu' entra allí ha de deixar las ideas polítiques á la porta.

Seguidament ha anat al *Niu*, y tan á fondo ha estudiat aquesta associació, que després d' haverla registrada per tots cantons, sense trobar en lloch ni rastre de regionalisme, ha escrit al seu periódich que 'l *Niu Guerrer* representa la vida y las necesidades de Catalunya.

Tots los seus descobriments son del mateix calibre. Els *Colons* de la cort poden tardar en embarcarse, pero quan ho fan, ja ho crech, van lluny.

De la *Banyà* al *Niu*, de Gracia al carrer Ample. ¿Volen exploracions més difícils y accidentadas?

La seva informació referent á las nostras cosas, es estupendament seria.

«El conflicte económic de Barcelona—diu un— l' han promogut *cuatro horteras*»

«La Rambla es una manigua»—declara un altre diari.

«Separatisme, regionalisme, autonomia—escriu un altre— son una mateixa cosa.»

«Catalunya—diu no se quin—després d' haver perdut las colonias, tracta de convertir en colonia seva el resto d' Espanya.»

«Barcelona—observa un altra—vol el concert económic.

¿Económic per qui? ¿Per ella?»

Y com aquests exemples, demanin.

Segui la noticia que sigui, venint de Barcelona, es necessari que 'ls diaris de Madrid se la mirin ab vidres d' augment.

Dimars—verbi gracia—el corresponal d' un periódich de la cort li telegrafia de la següent manera:

«Ni ayer ni anteayer ha ocurrido nada anormal en esta población.»

«Hasta este momento hay completa tranquilidad; pero se dice que quizás no termine el día sin que ocurran novedades.»

¿Qué fá 'l rotatiu al rebre aquest parte? Agafa la paraula *novedades*, la infla, l' adorna, li dóna intenció... y d' un telegrama que en rigor no diu res, acaba per ferne una noticia sensacional mediant aquest *llamatiu* titol que hi posa en lletres grossas:

DE BARCELONA

Rumores de próximos trastornos

¿Ahont son els trastorns? En lloch; pero la qüestió es fer efecte, y rodi la bola, que una mentida més ó menos no vindrá d' aquí.

Al sello de l' *Unió Catalanista* ¿quí va donarli celebritat? La premsa madrilenya.

Quan va sortir, aquí casi ningú va ferne cabal. Duya ja algunas senmanas d' estar á la venda, y apenas se 'n havian despaxat algunas dotzenas.

Peró venen els diaris de la cort, l' *Imparcial* al davant, descubrint l' existencia del sello y posant de relleu els grrrans perills que representava; el govern ne fa cas, lo *Boletí Oficial* publica una disposició del Governador prohibint la seva circulació, las societats filatèlicas del centro li negan la *beligerancia* y l' declaran indigne de figurar en las colecciones patrióticas... y ja tenen vostés l' éxit del sello completament assegurat, tan ben assegurat, que may els seus iniciadors haurian pogut imaginar-se una acullida més bonica ni més entusiasta.

Si la premsa madrilenya no hagués armat l' escándol que va armar, el sello estaria encare á bon segur en la primera emisió. Avuy n' han sortit ja cinch tiradas y se n' han venut prop de mitj milió. Valen un *céntim* y dels exemplars d' algunas emisions se 'n paga ja un *franch*.

¿N' están contents els rotatius del *acert* ab que tractan las nostras qüestions?

FANTÁSTICH.

UN MORÓS

Va comprar una corona pel seu espós una viuda, quina inscripció va aná á cárrech del amo de la botiga.

Mee, com estaria aquell, que, damunt las sempre vivas, en lloch de posá *A mi esposo*, com aixís corresponia hi posá entre admiracions.

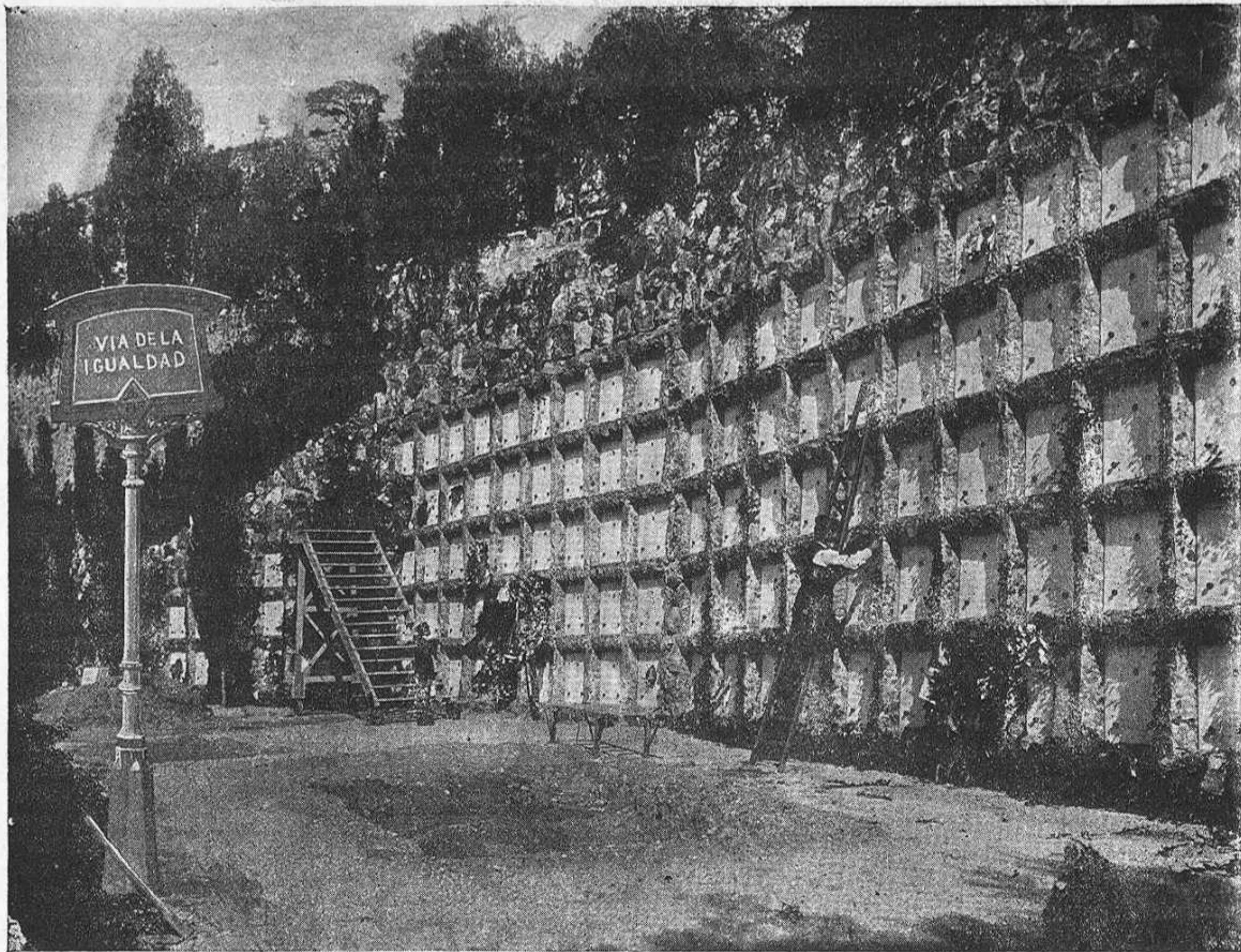
¡QUE DIMITA ALTOLAGUIRRE!

SALVADOR BONAVÍA.

EPITAFIS

Sota aquesta llosa jeu un incrédul morro-fort.

EN LA NECRÓPOLIS DEL S. O.—BARCELONA

Cementiri lliure.—La vía de la Igualtat.

Van posarli aquesta creu per ferli creure qu' es mort.

Dintre aquesta tomba sola tan abandonada y trista, descansa un carambolista que mori... per *carambola*.

Tan generós era 'n Feu y tan á mans plenas dava, que quan menos s' ho pensava vá donar l' ánima á Deu.

J. CAP.

En la freda sepultura jau un célebre escriptor, que vá morir-se de por quan s' implantá la censura.

T. SURROCA MASPUJOL.

—Penjant aquí hi ha un retrato d' una dona que 's despulla; no hi jaurá aquí cap beato —¿Sabs qu' hi jau?... un de la fulla.

ANTÓN DEL SINGLOT.

Jauhen aquí molts lleys completament soterradas; las van ajudá á morir las darreras trepitjadas.

Aquesta tomba monstruosa que tants milions costa y val s' ha fet sols per enterrarhi lo lema de «no pagar.»

¿Senten dintre d' eixa tomba mazurcas y americanas? ¿Y no atinan que pot ser? Un que las duya fumadas (*) y avuy sent difunt y tot á estonas perdudas balla.

FIDEL DELFI.

Aquí jau la integritat de la Espanya; va sufrir una certa enfermetat que se sent y no 's pot dir;

(*) Las ulleras.

terrible fou son patir y tan fortas agonias la postraren en pochs dias, que ordenantli en cas fatal sangrias, mes que del mal va morir de... las sangrias.

A. CORTINA RIVERA.

Aquí dintre jau la fama d' aquell general cristiá; perque 's guardi mes, está plegada ab lo seu programa.

Aquest ninxo pestilent que 't fá tapá 'l nas, mortal, guarda el fetje d' un *tinent*, que s' ha guanyat *civilment* el despreci universal.

Va gosá 'l que jau aquí sis ó vuyt mesos, gran fama, pero se li descubri d' aquell procés la camama y... del disgut va mori.

DOMINGO BARTRINA.

SATURNALS NECRO-NICTELIAS

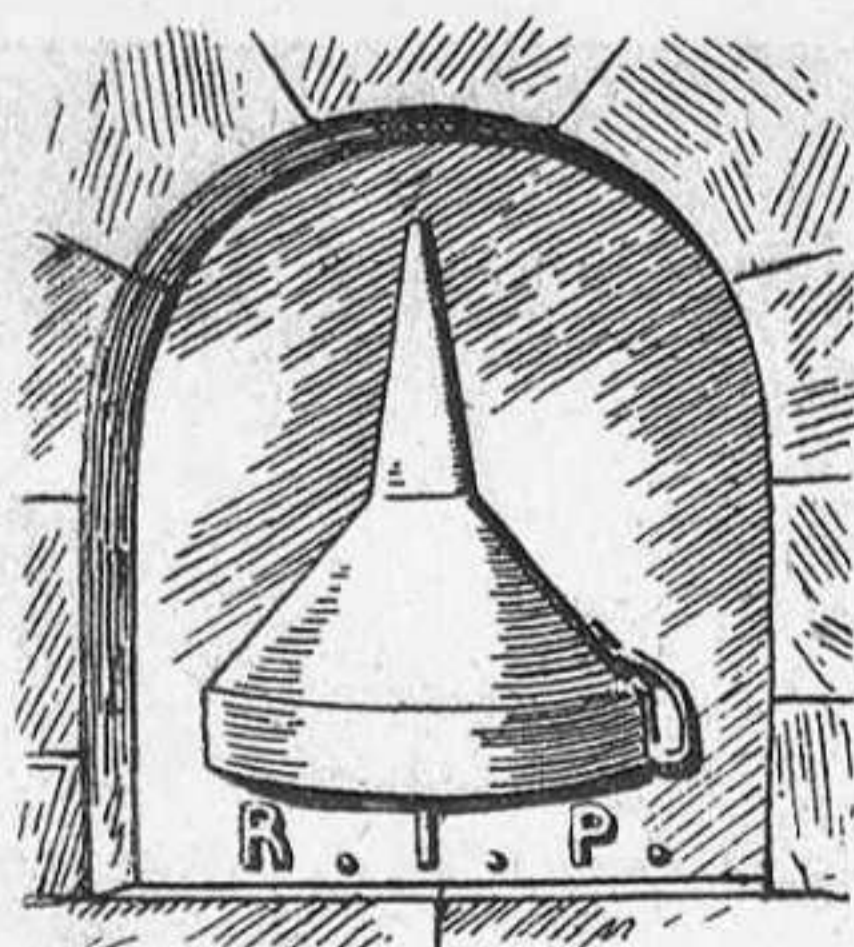
Los quietosos carrers del Cementiri, tot de cop van poblantse d' un ressó fort de crits, crits de deliri... y deliris de febre y febre de venjansa...

¡Saturnals! ¡Saturnals!—criдан á l' hora centenars de milions de veus esclavas.— «Tú, soberb, que avants reyas, ara plora; ja pots riure tú, humil, tú que ploravas: ¡Fora tots de las tombas! Fora... Fora...! Y tú joh esclavitut! que 'ns deshonravas: malehit siga ton nom, més qui 't defensa y més qui d' aprop séu, cobart, no 't llensa!» Aixís la llibertat mes absoluta aquell poble proclama; perque 's ven qu' entre morts, la forsa bruta era la reyna excelsa; la Lley, una *camama*.

Y ressona per tot, lo crit d' orgia; cada mort que 's creu lliure emborratarse de plaher confia... (que 'ls morts també á la qüenta

EPITAFIS

A sota d'aquest embut
que de llosa fa 'l servey,
no preguntis pas qui hi há:
ja t'ho pots pensar: la Lley.

Va agafá una inf...ormació,
s'hi complicá un embolich,
y jaquí jau la revisió
del procés de Montjuich!

Un ninxo senzill, llis, plá,
sense un adorno ni ré:
si no sortís el tupé,
ni se sabria qui hi há.

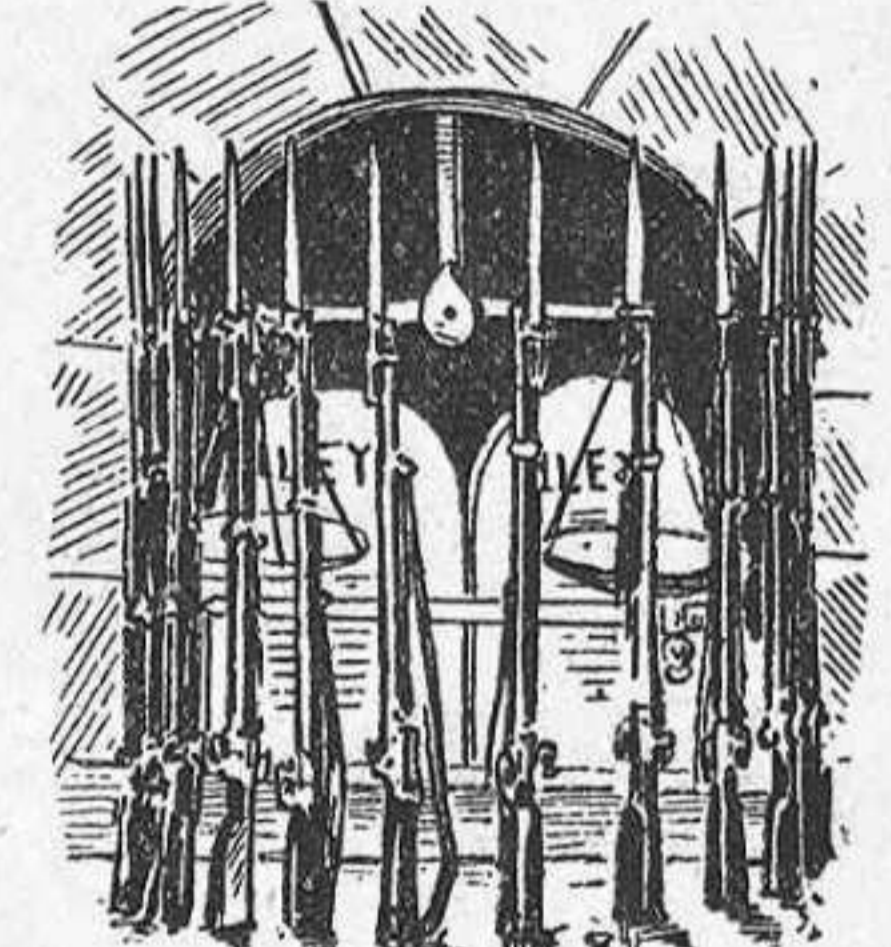
Aquí descansa 'l brau Xanxas,
municipal molt actiu.
(Descansa, es dir, continúa
fent igual que si fos viu.)

Tirá la cartera enlaire
y caygué en la tomba freda.
No li portis-semprevivas,
¡mes t'agrarirá una bleda!

Volia cobrá 'ls alcances,
que s'esperés li van dir,
y ré... esperantse, esperantse,
jal últim se va morir!

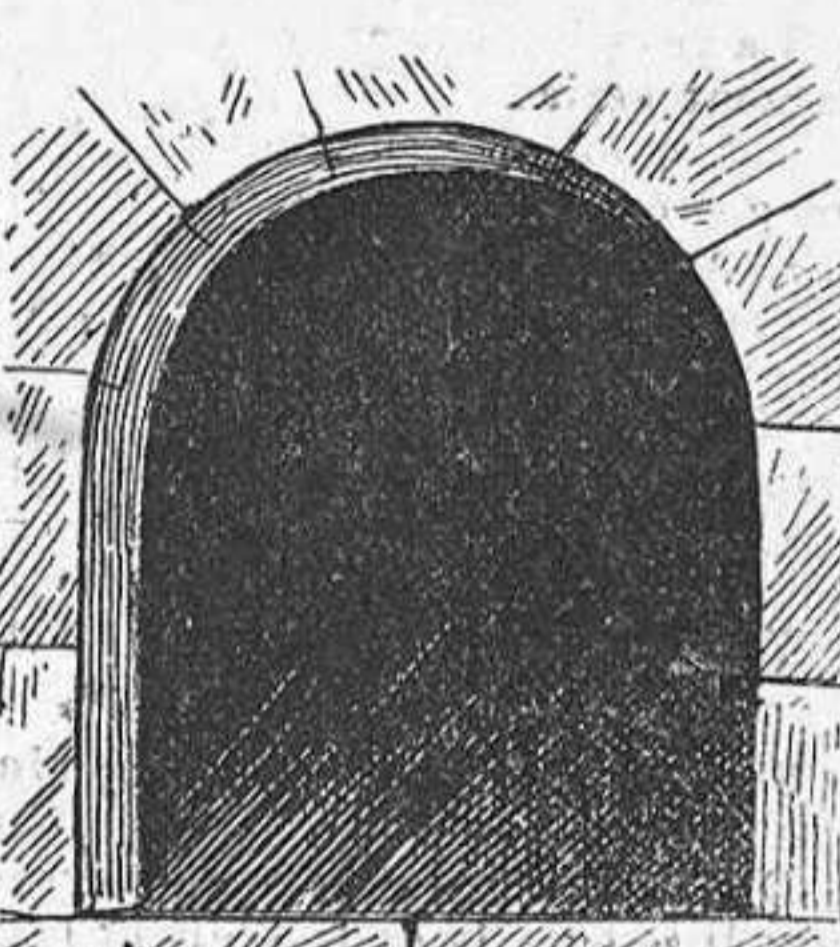
¿No sabs qu' es lo que hi reposa
darrera d'aquesta reixa?
Un trist concert económich,
mort poch temps avants de neixe.

Jau aquí un recaudador
molt amable y diligent.
El pobre morí, aburrit
de tan corre... inútilment.

Entre Madrit y Mallorca
de viatjes ¡si n'hi va fé!...
Deixéu-lo, donchs, que reposi,
¡creguéu que ja li convé!

Aquest ninxo ara está buit.
¿Qué es lo que l'anirà a omplir?
No se sab... ¡Hi ha tantas cosas
qu'están á punt de morir!

senten el goig de viure....)

Y entre 'l frèstech cruixir de caixas vellas;
l'espatech d'esbotzarse 'ls ninxos d'obra
y 'l soroll dels ossets de las costellas,
ab espasmes gegants la terra s'obra
bo y surtint á la llum de las estrellas
sols calaveras nías. (Son de pobre.)
La vanitat, qu'en rics panteóns reposa,
ni pot fer moure la pesanta llosa!

Entusiasma victoria tan complerta,
als pobres morts y mortas...
y entretant la Necrópolis lliberta
s'entrega al paroxisme
de las emociones fortes;
desde 'l fons de sas tombas exigeixen
aussili als servidors, los poderosos;
mes aquells no obeheixen...
ofegant sos renechs esgarrafosos
los alegres renechs dels que frueixen!

PEP LLAUNÉ.

s curiós lo que passa á Barcelona
ab els fusionistas. D'ells se pot
dir que son poch y mal avinguts:
en cambi se las apostan en quant
pretensions á voler passar per espavilats.

Aixó fa que mentres els uns se
quedan adorant á n'en Sagasta,
en l'esperansa de qu'encare pot
fer algun miracle, els demés for-
man grupos distints posantse á las ordres dels qu'están
senyalats com hereus pressumptes del home del tupé.

Y en Gamazo té 'l seu grupo, y en Canalejas també
té 'l seu, y hasta en Moret es el jefe especial de una
pandilla.

Crech que 'ls fusionistas fan molt bé en trinxarse.
Tot aixó li estalviarán al poble, quan arribi l'hora de
fer ab tots ells la gran pilota del sigle.

Una noticia de Madrit que sembla que no diu res y
vol dir molt:
«Hoy ha sido denunciado el número de *El Progreso*.»
Aixó vol dir que, governant els silvelins, el progrés
es impossible.

Es molt satisfactori veure que 'l successor de 'n Du-
rán y Bas en lo ministeri de Gracia y Justicia siga un
vell de 72 anys.

Segons noticias es un home *endarrerit* en tot.
Y mirant la seva edat per darrera, ó siga al revés, al
seu estil, resulta un pimpollo de 27.

De manera que ja sab en Silvela lo que 's fa al im-
pulsar á uns homes tan frescals, á despit dels anys, y
tant acostumats á rebre sempre en popa 'l vent de la
fortuna.

Ja fa temps que corre pels periódichs un funest va-
ticipini, de no sé quin sabi estranger, que ha fixat pel
13 de Novembre la fi del mon.

Aixís donchs, quan algú preguntí:—Y tot aixó ¿quan
s'acabarà?

Ja li poden respondre: 'l día 13 de Novembre.

Llegeixo:

«A Youngsville (Estat del Ohio) s'enfonzá una casa
en construcció, quedant sepultat entre las desferas un
gendre de 'n Mac-Kinley.

Si cregués en lo determinisme providencial diria que
aquesta desgracia lamentable es un avís del Cel dirigit
al sogre del infelís sepultat. Un avís que pot traduir-
se en aquesta forma:—«Ojo, Mac-Kinley, que á l'hora
menos pensada 't caurán á sobre las islas Filipinas.»

Ellos alumnos de certas escolas de Figueras dirigidas
per no sé quíns hermanos, quan surten de classe, 's de-
dicán á trencar els fanals del alumbrat públich.

Ab lo qual demostran la naturalesa de l'educació
que reben: y fan honor als seus mestres.

¿Acás poden estudiar per altra cosa que per ene-
michs de las llums?

Un sintoma progressiu.

A Pontevedra s'ha restablert el cant dels serenos ab
l'arcaica introducció del: ¡*Ave María Puríssima!*
Exclamém, donchs, com els serenos de la ciutat gal-
lega: ¡*Ave María Puríssima!* y quina manera de re-
generarnos!...

Ni en Puig y Saladrigas, ni 'l Marqués de Soto-
hermoso, diputats per Barcelona, van adherirse als
acorts presos pels seus companys de diputació, ab mo-
tiu de la situació especial creada á la nostra ciutat per la
proclamació del estat de guerra.

Consti que tant el marqués de Soto-hermoso com en
Puig y Saladrigas al girar l'esquena á la ciutat qual
representació ostentan, s'han posat á l'altura de aquell
personatge de la gatada de 'n Pitarra que deya sempre:
«Primé es el partit que tot.»

No sé si será efecte del progrés modern; pero es lo
cert que aixís com avants els homes eran d'acer, avuy
semblan de cautxuch, vulgo goma.

No es fácil determinar si aquesta transformació ex-
tranya dels caràcters implica una ventatja ó un inconve-
nient. Lo únich que pot afirmarse es que 'ls homes de
cautxuch fan com las pilotes: quan ab mes forza se 'ls
rebot per terra, mes botan y mes s'enfilan.

Lo ministre de la Guerra, com qui no fa res, d'es-
quitllentas, va destinant cantitats de molta importancia
á la compra de material de guerra. Després no faltará
qui arregli de una manera ó altra 'ls descuberts que
quedin per l'adquisició del material.

El general Azcárraga, que com á particular es un
catòlich molt creyent, com á ministre de la Guerra 'ns
resulta un *materialista* de primera.

Fins els gremis de Madrit...

(Al arribar aquí 'm faig jo mateix de censor, y no
hi poso una paraula mes.)

Ha deixat de publicarse el periódich *El Tiempo*,
defensor incondicional del silvelisme.

Ara sí que podrá dirse que 'n Silvela no ha fet mes
que *perdre 'l temps*.

—Ja s'han obert las Corts ¿qué 't sembla Paco?

—Res: que se 'm figura que se 'm ha obert un' altra
cosa.

—Quina cosa si pot saberse?

—La caixa.

CORRESPONDENCIA PARTICULAR

Ciudadans Matabacones, Un Rellotjer, J. Planas, Rapa-
velas, Joaquin Vives, D. R. O. J. Llopert M., E. Morera y Font,
D. Ferrer, Florenci, Titus de Vilafranca, Tiant, Comerciant
ab barkas, Manel Pi, E. Zola y B., Un Manel, Gil Barabaxeu,
Barbé Vilafranchi, Rafel P., y R. Homedes Mundo:—*Lo qu'*
envian aquesta senmana no fa per casa.

Ciudadans P. Sala, Félix Cana, P. Perdai y P., J. Batista, J.
Gorina y Roca, J. Valls Clusas, P. Salom Morera, Sisket D. Pai-
la, A. Corarevir, y Fidel Delfi:—*Insertaréu alguna cosa de lo que*
'ns envian aquesta senmana

Ciudadá F. Llenas: Rsbu't l' original, pero ab retrás pera poder
figurar en lo número dels morts.—*Enterra morts de Sant Gerva-
si:* Idem idem.—*P. Dalmau:* Si las circunstancias no s'hi opan-
s, procurarém complaure' l la senmana proxima.—*J. E. Al-*
mirall: No va prou bé.—*F. Ventura Ll.:* Idem.—*J. Pujadas Truch:*
No está mal; pero per l' Almanach desitjariem originals de
mes intenció, á poder ser politichs millor.—*M. S. Vidal:* La ma-
teixa idea l'hem vista en una poesia castellana.—*R. Campins*
y Serra: Es fluix.—*F. Comas:* Aprofitaréu lo quadret.—*J. Au-*
bert Manent: La forma dels seus versos deixa molt que desitjar.
—*M. del Alisal:* La composició es molt poca cosa.—*Ricart N.:*
No hi ha acceptable sino l' anecdota *Entre borr-ucos*, y encare
careix de originalitat.—*Noy de la pega:* Aquesta va bé, y la pu-
blicarém.—*Martí Revoltós:* Idem la que 'ns envia vosté.—*A. Ca-*
rrasca Gayán: Aquell final... es massa pudent, y lo pitjor es que
sense ell la composició no tindria rahó de ser.—*C. Aymemí:*
Los dibuixos no serveixen.—*Anton del Singlot:* Va bé.—*F. Car-*
reras P.: La composició es bastant rípiosa, l' epitafi acceptable.
—*Chelin:* No 'ns fa 'l pes.—*J. Stavamsa:* Va bé.—*S. Hernández:*
No ho podem aprofitar.—*Ll. Bonin:* Aceptém l' últim epitafi.
J. Rodríguez y González: Si la forma no sigué tan descuidada
seria una bonica composició.—*D. Mayor Ferré:* Es ben cert: va
bé y 'ns el quedém.—*P. Barrera de Torredembarra:* No 'ns va.
—*S. Bonavía:* Está molt bé y 'l publicarém.—*J. Puig Cassanyas:*
Rebuda la composició destinada al Almanach.—*Un constant*
lector de la Esquilla: Agrahim la seva advertencia, y cregui
que 'ns posarem molt sobre-avis.—*Ersot:* La composició es molt
regular y sols per ser lo número molt plé no hi ha tingut ca-
buda.—*Sanacura:* No va prou bé.—*A. Pallejá:* Miraréu de apro-
fitar alguna coseta.

ANTONI LOPEZ, editor. Rambla del Mitj, 20

A. López Robert, impresor.—Asalto, 63.—Barcelona.